

Sygn.akt III AUa 640/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 września 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Dorota Elżbieta Zarzecka (spr.)

Sędziowie: SA Barbara Orechwa-Zawadzka

SO dal. Piotr Prusinowski

Protokolant: Magda Małgorzata Gołaszewska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 18 września 2013 r. w B.

sprawy z odwołania R. D. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowo-Uslugowo- (...) w O.

przy udziale zainteresowanych Z. B. i A. D.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P.

o ustalenie istnienia obowiązku ubezpieczenia społecznego

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P.

od wyroku Sądu Okręgowego w Ostrołęce III Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 13 września 2011 r. sygn. akt III U 321/11

oddala apelację.

Sygn. akt III AUa 640/13

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. decyzjami z dnia 11 lutego 2011 roku, wydanymi na podstawie przepisów ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009 roku, Nr 205, poz. 1585 z późn. zm.) stwierdził, że Z. B. i A. D. w okresie od dnia 17 października 2005 roku do dnia 8 listopada 2005 roku podlegali ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu z tytułu pracy świadczonej na podstawie umowy zlecenia u R. D. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowo-Uslugowo- (...) R. D. w O..

Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Ostrołęce po rozpoznaniu odwołań R. D., wyrokiem z dnia 13 września 2011 roku zmienił zaskarżone decyzje w ten sposób, że ustalił, iż Z. B. oraz A. D. nie podlegają z tytułu pracy świadczonej na podstawie umowy zlecenia na rzecz R. D. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowo-Uslugowo- (...) R. D. w O. ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu w okresie od dnia 17 października 2005 roku do dnia 8 listopada 2005 roku (pkt I i II).

Sąd Okręgowy ustalił, że R. D. od dnia 11 listopada 1980 roku prowadził działalność gospodarczą pod nazwą Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowo-Usługowo- (...) R. D. w O.. W okresie od dnia 7 września 2010 roku do dnia 7 października 2010 roku odbyła się u niego kontrola przeprowadzona przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych. W wyniku kontroli ustalono, że w okresie od dnia 1 stycznia 2005 roku do dnia 31 grudnia 2006 roku R. D. zawierał umowy o dzieło i umowy zlecenia na wykonanie różnego rodzaju czynności na terenie całego zakładu pracy. Organ rentowy uznał, że sposób realizacji tych umów wskazywał, iż były to w istocie umowy o pracę bądź umowy zlecenia, dlatego zakwestionował je i wydał 90 decyzji o objęciu poszczególnych osób ubezpieczeniami społecznymi z tytułu wykonywania umów o pracę lub zlecenia. R. D. odwołał się od większości tych decyzji, wskutek czego stały się one przedmiotem rozpoznania przez Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Ostrołęce. Z. B. oraz A. D. zawarli z R. D. umowy nazwane umowami o dzieło w okresie od dnia 17 października 2005 roku do dnia 8 listopada 2005 roku. Z. B. zobowiązał się w umowie do nadzoru nad wykonaniem zjazdów i wyjazdów przy nowopowstałej stacji paliw, natomiast A. D. - do kierowania robotami przy wykonaniu tych zjazdów i wyjazdów. W spornym okresie obaj byli zatrudnieni na podstawie umów o pracę w Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad Oddziale w W. Region w O.. Zdaniem Sądu I instancji istotne dla oceny, czy ubezpieczeni podlegali ubezpieczeniom społecznym z tytułu wykonywania tych umów, stosownie do przepisów ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych, było ustalenie, jaki miały one charakter, czy były to umowy o dzieło, czy umowy zlecenia. Organ rentowy uznał, iż sporne umowy nosiły cechy umów o świadczenie usług, do których miały zastosowanie przepisy dotyczące umów zlecenia, nie zaś stricte umów zlecenia. Sąd I instancji stwierdził, że takie ustalenie powinno było znaleźć wyraz w sentencji zaskarżonych decyzji, gdyż organ rentowy zobowiązany jest posługiwać się językiem prawniczym. Sąd Okręgowy wykluczył, aby przedmiotowe umowy nosiły cechy umowy zlecenia określone w art. 734 k.c., ponieważ umowa zlecenia dotyczy zobowiązania się do dokonania określonej czynności prawnej. Zawarte umowy nie spełniały tego kryterium, ponieważ ich przedmiotem było zobowiązanie do wykonania czynności faktycznych. Sąd Okręgowy wskazał, iż zarówno Z. B. oraz A. D. na podstawie spornych umów nie zobowiązali się do wykonania określonego dzieła, osiągnięcia konkretnego rezultatu, który poddawałby się sprawdzianowi na istnienie wad fizycznych. Ubezpieczeni nie zobowiązali się do wykonania zjazdów i wyjazdów na stację paliw, ale jedynie do nadzorowania ich wykonania i kierowania robotami. Sąd I instancji doszedł więc do przekonania, że sporne umowy nie były również umowami o dzieło. Uznał, że miały one charakter umów o świadczenie usług, do których zgodnie z art. 750 k.c. stosuje się przepisy dotyczące umowy zlecenia. Do umów o świadczenie usług przedstawiciele doktryny zaliczają m.in. umowy o sprawowanie nadzoru inwestorskiego. W ocenie Sądu Okręgowego przedmiotowe umowy miały właśnie taki charakter, gdyż zadaniem ubezpieczonych było sprawowanie nadzoru w określonym zakresie nad prawidłowym wykonaniem zjazdów i wyjazdów ze stacji paliw, tak aby prace były wykonane zgodnie z projektem, który zamówił inwestor. Dokonując takiego ustalenia, Sąd I zmienił zaskarżone decyzje i orzekł, że w spornych okresach Z. B. oraz A. D. nie podlegali ubezpieczeniom społecznym z tytułu umów zlecenia zawartych z R. D.. Uznał, że nie mógł konwalidować wadliwości zaskarżonych decyzji poprzez uznanie, że Z. B. oraz A. D. podlegają ubezpieczeniom społecznym z tytułu wykonywania umów o świadczenie usług, do których zgodnie z przepisami k.c. stosuje się przepisy dotyczące umowy zlecenia. Jednocześnie Sąd Okręgowy zaznaczył, że takie stanowisko jest zgodne z poglądem, który zajął Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 17 czerwca 2011 roku w sprawie o sygn. akt II UK 362/10. Wskazał ponadto, że wyrok zapadły w rozpoznawanej sprawie nie stał na przeszkodzie temu, aby organ rentowy dokonał weryfikacji swojego stanowiska i ponownie poddał analizie charakter umów łączących strony, a w konsekwencji wydał stosowne decyzje.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. zaskarżył powyższy wyrok w całości, zarzucając mu naruszenie art. 6 ust. 1 pkt 4 oraz art. 12 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych poprzez uznanie, że ubezpieczeni Z. B. oraz A. D. nie podlegają z tytułu pracy świadczonej na podstawie umowy zlecenia na rzecz R. D. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowo-Usługowo- (...) R. D. w O. ubezpieczeniu emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu w okresie od dnia 17 października 2005 roku do dnia 8 listopada 2005 roku. Wskazując na te zarzuty organ rentowy wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołań oraz zasądzenie kosztów zastępstwa prawnego według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Białymstoku wyrokiem z dnia 15 maja 2012r. oddalił apelację R. D..

Sąd Apelacyjny uznał, że Sąd Okręgowy dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych i prawidłowej wykładni przepisów prawa. Zasadnie uznał, że umowy zawarte pomiędzy R. D. a Z. B. i A. D. w okresie od dnia 17 października 2005 roku do dnia 8 listopada 2005 roku były umowami o świadczenie usług (dokładnie umowami o sprawowanie nadzoru inwestorskiego), do których na podstawie art. 750 k.c. stosuje się przepisy dotyczące umowy zlecenia. Sąd Apelacyjny wskazał, że już z treści uzasadnień zaskarżonych decyzji oraz odpowiedzi na odwołania wynikało, że organ rentowy uznawał, iż sporne umowy nosiły cechy umów o świadczenie usług, do których stosuje się przepisy dotyczące umów zlecenia, nie zaś stricte umów zlecenia. Nie znalazło to jednak odzwierciedlenia w sentencji zaskarżonych decyzji, w których stwierdzono, że ubezpieczeni podlegają ubezpieczeniom społecznym z tytułu pracy świadczonej na podstawie umowy zlecenia. Sąd Apelacyjny nie podzielił argumentacji ZUS, iż prawidłowym jest używanie pojęcia „umowa zlecenia” zarówno do umowy zlecenia w rozumieniu art. 734 k.c. (takiej, której przedmiotem jest zobowiązanie do dokonania czynności prawnej), jak również do umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z art. 750 k.c. stosuje się przepisy dotyczące umowy zlecenia (charakteryzującej się tym, że jej przedmiotem jest zobowiązanie do dokonania czynności faktycznej). Umowa zlecenia oraz umowa o świadczenie usług są rodzajowo innymi, odrębnymi rodzajami umów. Sam fakt istnienia regulacji, z której wynika, że do jednego rodzaju z tych umów stosuje się przepisy dotyczące drugiego z nich, nie uzasadnia zbiorczego traktowania obu tych rodzajów umów i tytułowania jako umów zlecenia. Tym bardziej, że przepis art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych odrębnie wymienia m.in. osoby wykonujące pracę na podstawie umowy zlecenia oraz osoby wykonujące pracę na podstawie innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z k.c. stosuje się przepisy dotyczące zlecenia. Dlatego też praktykę Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w P. uznał za nieprawidłową.

Sąd Apelacyjny wskazał, że w sprawach z ubezpieczenia społecznego - zgodnie z utrwalonym orzecznictwem - treść decyzji wyznacza zakres rozstrzygnięcia w sądowym postępowaniu odwoławczym. W zaskarżonych decyzjach wydanych w stosunku do R. D., organ rentowy objął Z. B. i A. D. ubezpieczeniami społecznymi z tytułu umowy zlecenia i w tym tylko zakresie - w związku z odwołaniem R. D. - rozpoznawana była sprawa. Skoro niekwestionowanym było, że sporne umowy były umowami o świadczenie usług, nie zaś umowami zlecenia, to nieprawidłowym było objęcie przez organ rentowy Z. B. i A. D. ubezpieczeniami społecznymi z tytułu umowy zlecenia. Mając na względzie granice apelacji oraz zakres rozstrzygnięcia w sądowym postępowaniu odwoławczym (wyznaczonym treścią zaskarżonych decyzji) uznał, iż niemożliwym było wydanie orzeczenia reformatoryjnego, w którym zmieniliby zaskarżony wyrok Sądu I instancji oraz poprzedzające go decyzje organu rentowego i ustaliłby, że w/w osoby podlegają ubezpieczeniom społecznym z tytułu pracy świadczonej na podstawie umów o świadczenie usług, do których stosuje się przepisy dotyczące umowy zlecenia. Rolą Sądu nie jest ustalenie, jakie rozstrzygnięcie winno zapaść w postępowaniu administracyjnym przed organem rentowym, lecz dokonanie kontroli, czy zaskarżona decyzja jest prawidłowa. Wskazał, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. będzie mógł ponownie poddać analizie charakter umów łączących Z. B. i A. D. z R. D. oraz wydać kolejne decyzje w przedmiocie objęcia ubezpieczeniami społecznymi. Organ rentowy winien ponadto rozważyć zasadność objęcia ubezpieczonych obowiązkowymi ubezpieczeniami społecznymi z tytułu wykonywania umów, uwzględniając okoliczność, że w spornym okresie byli oni zatrudnieni na podstawie umów o pracę w Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad Oddziale w W. Region w O..

Skargę kasacyjną od powyższego wyroku wywiódł organ rentowy. Zarzucił w niej naruszenie przez Sąd Apelacyjny przepisów prawa materialnego poprzez ich błędną wykładnię, w szczególności 1) art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych i uznanie, że zainteresowani nie podlegają z tytułu pracy świadczonej na podstawie umowy zlecenia na rzecz wnioskodawcy obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym w spornym okresie, 2) art. 734 kc w zw. z art. 65 § 2 kc przez jego błędną interpretację i przyjęcie, że strony stosunku prawnego nie zawarły umowy zlecenia, na mocy której wykonywana była praca w tym okresie.

Wskazując na powyższe wniosł o uchylenie i zmianę w całości zaskarżonego wyroku oraz poprzedzającego go wyroku Sądu Okręgowego i oddalenie odwołań od obu zaskarżonych decyzji oraz zasądzenie na rzecz skarżącego kosztów zastępstwa prawnego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy wyrokiem z dnia 7 marca 2013r. uchylił zaskarżony wyrok i sprawę przekazał Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania i orzeczenia o kosztach postępowania kasacyjnego.

Sąd ten uznał, że Sądy obu instancji rozpoznając sprawę naruszyły art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, który stanowi tytuł podlegania obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym w razie wykonywania pracy na podstawie umów: agencyjnej, zlecenia albo innej umowy o świadczenia usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia. Osoby wykonujące prace na podstawie jednej z tych umów zostały nazwane „zleceniobiorcami” i na tej podstawie prawnej podlegają obowiązkowi ubezpieczeń społecznych z tytułu pracy wykonywanej w ramach jednej z umów, o której mowa w tym przepisie. Sądy obu instancji zakwalifikowały wprawdzie sporne umowy jako umowy o świadczenie czynności faktycznych (nadzoru inwestorskiego), tj. umowy o świadczenie usług, do których, zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia ale nieprawidłowo orzekły o niepodleganiu przez zainteresowanych tytułowi obowiązkowych ubezpieczeń społecznych, na podstawie umowy zlecenia, wskazując na brak dopuszczalności sądowej konwalidacji wadliwości zaskarżonych decyzji poprzez uznanie, że zainteresowani podlegają ubezpieczeniom społecznym z tytułu wykonywania umów, do których zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia.

Zdaniem Sądu Najwyższego bez względu na nazwę umowy objętej zakresem przedmiotowym art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, osoby wykonujące pracę, na podstawie jednej z umów, wymienionych w tym przepisie, które ustawodawca objął (określił) zbiorczym statusem prawnym „zleceniobiorców” podlegają „jednemu” tytułowi ubezpieczeń społecznych, na podstawie tej samej jednostki redakcyjnej. Oznacza to, że objęcie obowiązkowymi ubezpieczeniami społecznymi osoby fizycznej z tytułu wykonywania pracy na podstawie umowy zlecenia, choćby w istocie rzeczy była to umowa o świadczenie usług, do której stosuje się odpowiednio przepisy o zleceniu (art. 750 kc), nie wymaga zbędnego korygowania wydanej decyzji przez sprecyzowanie, że zleceniobiorca podlega tytułowi ubezpieczeń społecznych, na podstawie umowy o świadczenie usług, do której stosuje się odpowiednio przepisy o zleceniu.

Sąd Najwyższy uznał za konieczne ponowne rozpoznanie sprawy także ze względu na wyjaśnienie kontrowersji ujawnionej w końcowej części uzasadnienia zaskarżonego wyroku, co do zasadności objęcia ubezpieczonych obowiązkowymi ubezpieczeniami społecznymi z tytułu wykonywania spornych umów, w świetle art. 9 ust. 1a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, uwzględniając okoliczność, że w spornym okresie byli oni zatrudnieni na podstawie umów o pracę w Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad Oddziale w W. Region w O.. Skoro zainteresowani korzystali z pracowniczego tytułu obowiązkowych ubezpieczeń społecznych, to objęcie ich dodatkowym (innym) tytułem obowiązkowych ubezpieczeń społecznych wymagało weryfikacji na gruncie dyspozycji art. 9 ust. 1 lub 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

Sąd Apelacyjny, przy ponownym rozpoznaniu sprawy, zważył co następuje:

Apelacja jest bezzasadna, chociaż z innych przyczyn aniżeli przyjął Sąd pierwszej instancji.

Z. B. i A. D. zawarli z Przedsiębiorstwem Produkcyjno-Handlowo-Usługowo- (...) R. D. w O. dwie umowy nazwane umowami o dzieło na okres od 17 października 2005r. do 8 listopada 2005r. Przedmiotem tych umów był nadzór nad robotami przy budowie zjazdu i wyjazdu drogowego. Sąd pierwszej instancji po przeprowadzeniu postępowania dowodowego prawidłowo uznał, że umowy te były umowami o świadczenie usług (dokładnie umowami o sprawowanie nadzoru inwestorskiego), do których na podstawie art. 750 k.c. stosuje się przepisy dotyczące umowy zlecenia. Takie ustalenia wynikały stąd, że zarówno Z. B., jak i A. D. na podstawie spornych umów nie zobowiązali się do wykonania określonego dzieła, tj. osiągnięcia konkretnego rezultatu, który poddawałby się sprawdzianowi na istnienie wad fizycznych. Ubezpieczeni nie zobowiązali się do wykonania zjazdów i wyjazdów na stację paliw, ale jedynie do

nadzorowania ich wykonania i kierowania robotami. Sąd I instancji doszedł więc do prawidłowego przekonania, że sporne umowy nie były umowami o dzieło a umowami o świadczenie usług, a ściślej sprawowanie nadzoru inwestorskiego, do których zgodnie z art. 750 k.c. stosuje się przepisy dotyczące umowy zlecenia.

Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są pracownikami, oraz w myśl pkt 4 osobami wykonującymi pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, zwanymi dalej "zleceniobiorcami", oraz osobami z nimi współpracującymi.

Zgodnie z art. 9 ust. 1 ustawy osoby, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1, spełniające jednocześnie warunki do objęcia ich obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi z innych tytułów, są obejmowane ubezpieczeniami tylko z tytułu stosunku pracy, umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, albo umowy o dzieło, jeżeli umowę taką zawarły z pracodawcą, z którym pozostają w stosunku pracy, lub jeżeli w ramach takiej umowy wykonują pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostają w stosunku pracy, członkostwa w spółdzielni, służby, pobierania świadczenia szkoleniowego, świadczenia socjalnego, zasiłku socjalnego albo wynagrodzenia przysługującego w okresie korzystania ze świadczenia górniczego lub w okresie korzystania ze stypendium na przekwalifikowanie. Mogą one dobrowolnie, na swój wniosek, być objęte ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi również z innych tytułów, z zastrzeżeniem ust. 1a.

W myśl ust. 1a. ubezpieczeni wymienieni w ust. 1, których podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z tytułu stosunku pracy, członkostwa w spółdzielni, służby, pobierania świadczenia szkoleniowego, świadczenia socjalnego, zasiłku socjalnego lub wynagrodzenia przysługującego w okresie korzystania ze świadczenia górniczego lub w okresie korzystania ze stypendium na przekwalifikowanie w przeliczeniu na okres miesiąca jest niższa od określonej w art. 18 ust. 4 pkt 5a, podlegają również obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z innych tytułów, z zastrzeżeniem ust. 1b i art. 16 ust. 10a.

Zgodnie z art. 9 ust.2 ustawy osoba spełniająca warunki do objęcia obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi z kilku tytułów, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 2, 4-6 i 10, jest objęta obowiązkowo ubezpieczeniami z tego tytułu, który powstał najwcześniej. Może ona jednak dobrowolnie, na swój wniosek, być objęta ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi także z pozostałych, wszystkich lub wybranych tytułów lub zmienić tytuł ubezpieczeń, z zastrzeżeniem ust. 7.

Bezspornie, umowa o dzieło nie jest samoistnym tytułem do objęcia danej osoby ubezpieczeniami społecznymi oraz ubezpieczeniem zdrowotnym. Od przychodu wypłacanego w związku z wykonywaną umową o dzieło istnieje obowiązek opłacania składek na ubezpieczenia społeczne oraz zdrowotne tylko wówczas, gdy umowa taka została zawarta z własnym pracownikiem lub w ramach takiej umowy praca jest wykonywana na rzecz własnego pracodawcy.

Niewątpliwie przy rozstrzygnięciu kwestii podlegania ubezpieczeniom społecznym i ubezpieczeniu zdrowotnemu z tytułu zawarcia danej umowy o rodzaju zawartej umowy decyduje nie tylko nazwa nadana umowie przez strony, ale również jej treść, a także sposób realizacji zawartej umowy.

Do objęcia przez ZUS Z. B. oraz A. D. ubezpieczeniami społecznymi (emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu) w okresie od dnia 17 października 2005 roku do dnia 8 listopada 2005 roku nie ma znaczenia ustalenie jaki charakter miały te umowy, ponieważ z informacji nadesłanej przez ZUS (k. 105) wynika, że zarówno Z. B., jak i A. D. zostali zgłoszeni do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę przez płatnika składek Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w W. przed 1 stycznia 1999r. Podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne dla Z. B. w październiku 2005r. wynosiła 3161,32 zł oraz w listopadzie 2005r. - 4579,17 zł. Natomiast dla A. D. w październiku 2005r. wynosiła 2564,72 zł a w listopadzie 2005r. 3715,00 zł. Podstawy wymiaru składek dla każdego z nich były wyższe od minimalnego wynagrodzenia obowiązującego pracowników.

Jak wynika z powołanych przepisów art. 6 i 9 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych osoba zatrudniona na podstawie umowy o pracę i jednocześnie wykonująca umowę zlecenie, zawartą z innym podmiotem niż własny pracodawca i niewykonywana na jego rzecz, podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym z tytułu pozostawania w stosunku pracy. Natomiast z tytułu wykonywania umowy zlecenia ubezpieczenia emerytalne i rentowe mają dla niej charakter dobrowolny, jeżeli podstawa wymiaru składek ze stosunku pracy, w przeliczeniu na okres miesiąca, wynosi co najmniej tyle, ile minimalne wynagrodzenie za pracę. Tym samym, jeżeli podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z tytułu stosunku pracy, w przeliczeniu na okres miesiąca, jest niższa od minimalnego wynagrodzenia, osoba ta podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym również z tytułu wykonywania umowy zlecenia.

Zatem, dla osób zatrudnionych na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy, którym przepisy prawa pracy gwarantują co najmniej minimalne wynagrodzenie, tak długo jak długo trwa stosunek pracy, dodatkowe tytuły do ubezpieczeń - m.in. wykonywanie umowy zlecenia - mają charakter dobrowolny. Dla pracownika zatrudnionego w niepełnym wymiarze czasu pracy, który ma w umowie o pracę zagwarantowane wynagrodzenie w kwocie co najmniej równej lub wyższej od kwoty minimalnego wynagrodzenia dodatkowe tytuły do ubezpieczeń posiadane przez tego pracownika - m.in. wykonywanie umowy-zlecenia - mają także charakter dobrowolny.

Powyższą zasadę stosuje się również wtedy, gdy pracownik choruje, albo pracodawca nie wywiązuje się ze swoich obowiązków wynikających z zawartej umowy o pracę oraz z przepisów prawa pracy i nie wypłaca pracownikowi należnego wynagrodzenia lub, bez zmiany treści umowy o pracę, wypłaca wynagrodzenie w kwocie niższej niż należna (niższej niż została zagwarantowana w umowie o pracę).

W związku z powyższym nie było podstaw by uznać, że Z. B. i A. D. w okresie od dnia 17 października 2005 roku do dnia 8 listopada 2005 roku podlegali ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu z tytułu pracy świadczonej na podstawie umów zlecenia, czy umów o świadczenie usług u R. D. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowo-Uslugowo- (...) R. D. w O.. na podstawie przepisów ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych

Jeśli chodzi o ubezpieczenie zdrowotne (co nie było przedmiotem zaskarżonej decyzji i tym samym nie leżało w zakresie rozpoznania przez Sąd), to można nadmienić, że w przypadku gdy ubezpieczony uzyskuje przychody z więcej niż jednego tytułu do objęcia obowiązkiem ubezpieczenia zdrowotnego, składka na ubezpieczenie zdrowotne opłacana jest z każdego z tych tytułów odrębnie. Jeżeli zatem pracownik dodatkowo wykonuje umowę zlecenia, obowiązkowo podlega ubezpieczeniu zdrowotnemu zarówno z tytułu umowy o pracę, jak i z tytułu umowy zlecenia. Bez znaczenia dla ustalenia obowiązku ubezpieczenia zdrowotnego pozostaje fakt zawarcia umowy zlecenia z własnym pracodawcą, czy też z podmiotem innym niż własny pracodawca.

Dlatego też, uznając apelację za bezzasadną, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł jak w sentencji wyroku.